

قانون تجارت

با آخرین اصلاحیه‌ها و الحاقات

همراه با

مواد ۱۲۱ الی ۹۳ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱/۱۲/۱۳

قانون تجارت الکترونیکی

آلین نامه اصلاحی ثبت تشكیلات و مؤسسات غیر تجاری

قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی

تبصرة ۱۷ قانون برنامه اول توسعه اقتصادی و... راجع به امور ورشکستگی

قانون جدید صدور چك

مصوب ۱۳۸۲/۶/۲

آراء وحدت رویه، نظریات مشورتی اداره حقوقی، نظریات شورای نگهبان

آراء دیوان عدالت اداری

تدوین

جهانگیر منصور

ایران. قوانین و احکام

قانون تجارت با آخرين اصلاحيه ها و الحالات همراه با مواد ۲۱ الى ۹۳ قانون تجارت مصوب
۱۳۱۱/۱۲/۱۳ آين نامه اصلاحی... قانون صدور چك، قانون تجارت الکترونیکی / تدوین جهانگیر
منصور - تهران: نشر دیدار، ۱۳۹۰. ۳۶۸ ص.

ISBN 978-964-8786-77-4

فهرستويسي براساس اطلاعات فريا (فهرستويسي بيش از انتشار).

عنوان روی جلد: مجموعه قوانین، با آخرين اصلاحات، قانون تجارت همراه، قانون تجارت
الکترونیک، قانون چك، آين نامه اصلاحی ثبت تشکيلات و مؤسسات غيرتجاري و...

عنوان عطف: قانون تجارت، قانون چك، آين نامه اصلاحی ثبت تشکيلات و مؤسسات
غيرتجاري و...

۱. قانون تجارت - ايران. ۲. چك - قوانین و مقررات - ايران. الف. منصور، جهانگير، ۱۳۲۰. ،
گرداورنده. ب. عنوان. ج. عنوان: مجموعه قوانین، با آخرين اصلاحات: قانون تجارت همراه با قانون
تجارت الکترونیک، قانون چك، آين نامه اصلاحی ثبت تشکيلات و مؤسسات غيرتجاري و... د.
عنوان: قانون تجارت، قانون چك، آين نامه اصلاحی ثبت تشکيلات و مؤسسات غيرتجاري و...

۳۴۶/۵۵۰۷

KMH ۹۱۴

۷۷-۷۷۹۲ م

۱۳۷۷ پ

نشر ديدار

www.didavarbook.com
info@didavarbook.com

قانون تجارت
با آخرين اصلاحات و الحالات
تدوین جهانگیر منصور
حروفنگاری علم روز
چاپ نود و نهم
۱۳۹۰
نسخه ۵۰۰

چاپ نیل

حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است
مرکز پخش:

كتاب ديدار

۱) خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به لبافی تزاد کوچه بتفسه، شماره ۲، واحد ۴
تلفن ۰۶۹۶۱۴۴۱ - ۰۶۹۶۱۴۲۲ - تلفکس ۰۶۴۳۱۴۴۷۸

۲) خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان روانهه، بلاک ۸۴، ساختمان دیدار
تلفن ۰۶۹۶۱۷۴۸

قیمت: ۲۸۰۰۰ ریال

قانون تجارت

چاپ اول ۱۳۷۶، چاپ دوم ۱۳۷۶، چاپ سوم ۱۳۷۷، چاپ چهارم ۱۳۷۷،
چاپ پنجم ۱۳۷۸، چاپ ششم ۱۳۷۸، چاپ هفتم ۱۳۷۹، چاپ هشتم ۱۳۷۹،
چاپ نهم ۱۳۷۹، چاپ دهم ۱۳۸۰، چاپ یازدهم ۱۳۸۰، چاپ دوازدهم ۱۳۸۰،
چاپ سیزدهم ۱۳۸۰، چاپ چهاردهم ۱۳۸۱، چاپ پانزدهم ۱۳۸۱،
چاپ شانزدهم ۱۳۸۱، چاپ هفدهم ۱۳۸۲، چاپ هجدهم ۱۳۸۲؛ چاپ نوزدهم ۱۳۸۲،
چاپ بیست ۱۳۸۲، چاپ بیست و یکم ۱۳۸۲، چاپ بیست و دوم ۱۳۸۲،
چاپ بیست و سوم ۱۳۸۲، چاپ بیست و چهارم ۱۳۸۳، چاپ بیست و پنجم ۱۳۸۳،
چاپ بیست و ششم ۱۳۸۳، چاپ بیست و هفتم ۱۳۸۳، چاپ بیست و هشتم ۱۳۸۳،
چاپ بیست و نهم ۱۳۸۳، چاپ سی ام ۱۳۸۳؛ چاپ سی و یکم ۱۳۸۳،
چاپ سی و دوم ۱۳۸۴، چاپ سی و سوم ۱۳۸۴، چاپ سی و چهارم ۱۳۸۴،
چاپ سی و پنجم ۱۳۸۴، چاپ سی و ششم ۱۳۸۴، چاپ سی و هفتم ۱۳۸۴،
چاپ سی و هشتم ۱۳۸۴؛ چاپ سی و نهم ۱۳۸۴، چاپ چهلم ۱۳۸۴،
چاپ چهل و یکم ۱۳۸۴، چاپ چهل و دوم ۱۳۸۵؛ چاپ چهل و سوم ۱۳۸۵،
چاپ چهل و چهارم ۱۳۸۵، چاپ چهل و پنجم ۱۳۸۵؛ چاپ چهل و ششم ۱۳۸۵،
چاپ چهل و هفتم ۱۳۸۵، چاپ چهل و هشتم ۱۳۸۵، چاپ چهل و نهم ۱۳۸۵،
چاپ پنجاهم ۱۳۸۵، چاپ پنجاه و یکم ۱۳۸۵؛ چاپ پنجاه و دوم ۱۳۸۶،
چاپ پنجاه و سوم ۱۳۸۶، چاپ پنجاه و چهارم ۱۳۸۶، چاپ پنجاه و پنجم ۱۳۸۶،
چاپ پنجاه و ششم ۱۳۸۶، چاپ پنجاه و هفتم ۱۳۸۶، چاپ پنجاه و هشتم ۱۳۸۶،
چاپ پنجاه و نهم ۱۳۸۶، چاپ شصتم ۱۳۸۶؛ چاپ شصت و یکم ۱۳۸۶،
چاپ شصت و دوم ۱۳۸۷، چاپ شصت و سوم ۱۳۸۷؛ چاپ شصت و چهارم ۱۳۸۷،
چاپ شصت و پنجم ۱۳۸۷، چاپ شصت و ششم ۱۳۸۷، چاپ شصت و هفتم ۱۳۸۷،
چاپ شصت و هشتم ۱۳۸۷، چاپ شصت و نهم ۱۳۸۷، چاپ هفتادم ۱۳۸۷،
چاپ هفتاد و یکم ۱۳۸۷، چاپ هفتاد و دوم ۱۳۸۷، چاپ هفتاد و سوم ۱۳۸۸،
چاپ هفتاد و چهارم ۱۳۸۸، چاپ هفتاد و پنجم ۱۳۸۸، چاپ هفتاد و ششم ۱۳۸۸،
چاپ هفتاد و هفتم ۱۳۸۸، چاپ هفتاد و هشتم ۱۳۸۸، چاپ هفتاد و نهم ۱۳۸۸،
چاپ هشتاد، ۱۳۸۸، چاپ هشتاد و یکم ۱۳۸۸؛ چاپ هشتاد و دوم ۱۳۸۸،
چاپ هشتاد و سوم ۱۳۸۸، چاپ هشتاد و چهارم ۱۳۸۸، چاپ هشتاد و پنجم ۱۳۸۸،
چاپ هشتاد و ششم ۱۳۸۹، چاپ هشتاد و هفتم ۱۳۸۹، چاپ هشتاد و هشتم ۱۳۸۹،
چاپ هشتاد و نهم ۱۳۸۹؛ چاپ نود و یکم ۱۳۸۹، چاپ نود و دوم ۱۳۸۹،
چاپ نود و سوم ۱۳۸۹، چاپ نود و چهارم ۱۳۸۹، چاپ نود و پنجم ۱۳۸۹،
چاپ نود و پنجم ۱۳۸۹، چاپ نود و ششم ۱۳۸۹، چاپ نود و هفتم ۱۳۸۹،
چاپ نود و هشتم ۱۳۹۰، چاپ نود و نهم ۱۳۹۰

فهرست

دفتر اول ۱۵

۱۷	۰ مواد ۱۱۰ی ۲۰ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱/۲/۱۳
۱۷	باب اول - تجار و معاملات تجاری
۱۸	باب دوم - دفاتر تجاری و دفتر ثبت تجاری
۱۸	فصل اول - دفاتر تجاری
۲۱	فصل دوم - دفتر ثبت تجاری
۲۲	باب سوم - شرکت های تجاری
۲۲	فصل اول - در اقسام مختلف شرکت ها و قواعد راجعه به آنها
۲۳	۰ مواد ۱۱۰ی ۳۰۰ قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۲۲
۲۳	بحث اول - شرکت های سهامی عام و خاص
۲۳	بخش ۱ - تعریف و تشکیل شرکت سهامی
۲۳	بخش ۲ - سهام
۲۸	بخش ۳ - تبدیل سهام
۴۱	بخش ۴ - اوراق قرضه
۴۸	بخش ۵ - مجامع عمومی
۵۷	بخش ۶ - هیأت مدیره
۶۸	بخش ۷ - بازرسان

۷۲	بخش ۸- تغییرات در سرمایه شرکت
۸۰	بخش ۹- انحلال و تصفیه
۹۳	بخش ۱۰- حساب‌های شرکت
۹۷	بخش ۱۱- مقررات جزایی
۱۰۷	بخش ۱۲- مقررات مختلف مربوط به شرکت‌های سهامی
۱۲۰	مواد ۶۰۰ الی ۶۹۴ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱/۲/۱۳
۱۲۰	مبحث دوم- شرکت با مسئولیت محدود
۱۲۴	مبحث سوم- شرکت تضامنی
۱۳۰	مبحث چهارم- در شرکت مختلط غیر سهامی
۱۳۴	مبحث پنجم- شرکت مختلط سهامی
۱۳۸	مبحث ششم- شرکت نسبی
۱۳۹	مبحث هفتم- شرکت‌های تعاونی تولید و مصرف
	فصل دوم- در مقررات راجعه به ثبت شرکت‌ها و نشر [شرکت‌نامه‌ها]
۱۴۱	فصل سوم- در تصفیه امور شرکت‌ها
۱۴۳	فصل چهارم- مقررات مختلفه
۱۴۵	باب چهارم- برات- فته طلب- چک
۱۴۵	فصل اول- برات
۱۴۵	مبحث اول- صورت برات
۱۴۶	مبحث دوم- در قبول و نکول
۱۴۸	مبحث سوم- در قبولی شخص ثالث
۱۴۸	مبحث چهارم- در وعده برات
۱۴۹	مبحث پنجم- ظهرونیسی
۱۴۹	مبحث ششم- مسئولیت

۱۵۱	مبحث هفتم - در پرداخت
۱۵۴	مبحث هشتم - تأدية برات به واسطة شخص ثالث
۱۵۵	مبحث نهم - حقوق و وظایف دارنده برات
۱۵۸	مبحث دهم - در اعتراض (پروتست)
۱۵۹	مبحث یازدهم - برات رجوعی
۱۶۱	مبحث دوازدهم - قوانین خارجی
۱۶۲	فصل دوم - در فئۀ طلب (سفته)
۱۶۲	فصل سوم - چک
۱۶۴	فصل چهارم - در مرور زمان
۱۶۴	باب پنجم - اسناد در وجه حامل
۱۶۷	باب ششم - دلالی
۱۶۷	فصل اول - کلیات
۱۶۹	فصل دوم - اجرت دلال و مخارج
۱۷۰	فصل سوم - دفتر
۱۷۰	باب هفتم - حق العمل کاری (کمیسیون)
۱۷۴	باب هشتم - قرارداد حمل و نقل
۱۷۹	باب نهم - قائم مقام تجاری و سایر نمایندگان تجاری
۱۸۰	باب دهم - ضمانت
۱۸۱	باب یازدهم - در ورشکستگی
۱۸۱	فصل اول - در کلیات
۱۸۱	فصل دوم - در اعلان ورشکستگی و اثرات آن
۱۸۴	فصل سوم - در تعیین عضو ناظر
	فصل چهارم - در اقدام به مهر و مومن و سایر اقدامات اولیه
۱۸۵	[نسبت به ورشکسته]

۱۸۶	فصل پنجم - در مدیر تصفیه
۱۸۷	فصل ششم - در وظایف مدیر تصفیه
۱۸۷	مبحث اول - در کلیات
۱۸۹	مبحث دوم - در رفع توقیف و ترتیب صورت دارایی
۱۹۰	مبحث سوم - در فروش اموال و وصول مطالبات
۱۹۱	مبحث چهارم - در اقدامات تأمینیه
۱۹۱	مبحث پنجم - در تشخیص مطالبات طلبکارها
۱۹۴	فصل هفتم - در قرارداد ارافقی و تصفیه حساب تاجر ورشکسته
۱۹۴	مبحث اول - در دعوت طلبکارها و مجمع عمومی آنها
۱۹۵	مبحث دوم - در قرارداد ارافقی
۱۹۵	فقره اول - در ترتیب قرارداد ارافقی
۱۹۸	فقره دوم - در اثرات قرارداد ارافقی
۱۹۹	فقره سوم - در ابطال یا فسخ قرارداد ارافقی
۲۰۱	مبحث سوم - در تغییر حساب و ختم عمل ورشکستگی
۲۰۴	فصل هشتم - در اقسام مختلف طلبکارها و حقوق هر یک از آنها
۲۰۴	مبحث اول - در طلبکارهایی که رهینه منقول دارند
۲۰۴	مبحث دوم - در طلبکارهایی که نسبت به اموال غیر منقول
۲۰۴	[حق تقدم دارند]
۲۰۶	فصل نهم - در تقسیم بین طلبکارها و فروش اموال منقول
۲۰۸	فصل دهم - در دعوی استرداد
۲۰۹	فصل یازدهم - در طرق شکایت از احکام صادره راجع به [ورشکستگی]
۲۱۱	باب دوازدهم - در ورشکستگی به تغییر و ورشکستگی به تقلب
۲۱۱	فصل اول - در ورشکستگی به تغییر

۲۱۳	فصل دوم - ورشکستگی به تقلب
	فصل سوم - در جنحه و جنایاتی که اشخاص غیر از ناجر
۲۱۳	اور شکسته درامر ورشکستگی مرتكب می شوند
	فصل چهارم - در اداره کردن اموال ناجر ورشکسته در صورت
۲۱۵	اور شکستگی به تقصیر یا به تقلب
۲۱۶	باب سیزدهم - در اعاده اعتبار
۲۱۹	باب چهاردهم - اسم تجاری
۲۱۹	باب پانزدهم - شخصیت حقوقی
۲۱۹	فصل اول - اشخاص حقوقی
	فصل دوم - حقوق و وظایف و اقامتگاه و تابعیت شخص
۲۲۰	احقوقی
۲۲۱	باب شانزدهم - مقرراتنهایی
۲۲۳	• مواد ۲۱ الی ۹۳ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱/۱۲/۱۳
۲۲۳	۱ - کلیات
۲۲۶	۲ - تشکیل شرکت
۲۳۰	۳ - مدیرهای شرکت و وظایف آنها
۲۳۳	۴ - مفتضین شرکت و وظایف آنها
۲۳۴	۵ - مجمع عمومی شرکت
۲۳۶	۶ - در تبدیل سهام
۲۳۸	۷ - بطلان شرکت و یا بطلان اعمال و تصمیمات آن
۲۳۹	۸ - مقررات جزائی
۲۴۱	۹ - در انحلال شرکت
۲۴۲	• نظامنامه جدید ماده ۱۹ قانون تجارت
۲۴۳	• آئین نامه اصلاحی ثبت تشکیلات و مؤسسات غیر تجاری

مقدمه	۲۴۳
فصل اول - در تسلیم اظهارنامه و ثبت مجتمع و مؤسسات غیر تجاری	۲۴۴
فصل دوم - در انحلال تشکیلات و مؤسسات غیر تجاری	۲۴۶
فصل سوم - حقثبت تشکیلات و مؤسسات غیر تجاری	۲۴۷
● قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی مصوب ۱۳۱۸/۴/۲۴	۲۴۸
بحث اول - سازمان اداره تصفیه	۲۴۸
بحث دوم - اقدامات تأمینی اداره تصفیه	۲۵۰
بحث سوم - دعوت بستانکاران	۲۵۲
بحث چهارم - اداره اموال	۲۵۴
بحث پنجم - رسیدگی به مطالبات	۲۵۵
بحث ششم - تصفیه	۲۵۷
بحث هفتم - تقسیم وجوه حاصله از فروش	۲۵۹
بحث هشتم - خاتمه ورشکستگی	۲۶۰
بحث نهم - مقررات مالی	۲۶۱
بحث دهم - مقررات مخصوص	۲۶۲
● قسمتی از تبصره ۱۷ قانون بر فamaه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران راجع به امور ورشکستگی	۲۶۵
● دستورالعمل حمایت قضایی از سرمایه گذاری در قوه قضائیه	۳۵۵
● قانون مباره با پولشویی	۳۶۱
دفتر دوم ۲۶۷	
● قانون تجارت الکترونیکی	۲۶۹
باب اول - مقررات عمومی	۲۶۹

۲۶۹	مبحث اول - در کلیات
۲۶۹	فصل اول - قلمرو و شمول قانون
۲۶۹	فصل دوم - تعاریف
۲۷۳	فصل سوم - تفسیر قانون
۲۷۳	فصل چهارم - اعتبار قراردادهای خصوصی
۲۷۳	مبحث دوم - در احکام «داده پیام»
۲۷۳	- نوشته، امضاء اصل
۲۷۴	مبحث سوم - «داده پیام» مطمئن
۲۷۴	فصل اول - امضاء و سابقه الکترونیکی مطمئن
	فصل دوم - پذیرش، ارزش اثباتی و آثار سابقه و امضای
۲۷۵	[الکترونیکی مطمئن]
۲۷۶	مبحث چهارم - مبادله «داده پیام»
	فصل اول - اعتبار قانونی ارجاع در «داده پیام»، عقد و اراده
۲۷۶	[طرفین]
۲۷۶	فصل دوم - انتساب «داده پیام»
۲۷۷	فصل سوم - تصدیق دریافت
۲۷۸	فصل چهارم - زمان و مکان ارسال و دریافت «داده پیام»
۲۷۹	باب دوم - دفاتر خدمات صدورگواهی الکترونیکی
۲۸۰	باب سوم - در قواعد مختلف
	مبحث اول - حمایت‌های انحصاری در بستر مبادلات
۲۸۰	[الکترونیکی]
۲۸۰	فصل اول - حمایت از مصرف‌کننده
۲۸۴	فصل دوم - در قواعد تبلیغ
۲۸۵	فصل سوم - حمایت از «داده پیام»‌های شخصی

	مبحث دوم - حفاظت از «داده پیام» در بستر مبادلات
۲۸۶	[الكترونيکی]
	فصل اول - حمایت از حقوق مؤلف در بستر مبادلات
۲۸۶	[الكترونيکی]
۲۸۸	فصل دوم - حمایت از اسرار تجاری
۲۸۹	فصل سوم - حمایت از علائم تجاری
۲۸۹	باب چهارم - جرایم و مجازات ها
۲۸۹	مبحث اول - کلاهبرداری کامپیووتری
۲۹۰	مبحث دوم - جعل کامپیووتری
	مبحث سوم - نقض حقوق انحصاری در بستر مبادلات
۲۹۰	[الكترونيک]
۲۹۰	فصل اول - نقض حقوق مصرف کننده و قواعد تبلیغ
	فصل دوم - نقض حمایت از «داده پیام» های شخصی /
۲۹۱	[حمایت از داده]
	مبحث چهارم - نقض حفاظت از «داده پیام» در بستر مبادلات
۲۹۲	[الكترونيکی]
۲۹۲	فصل اول - نقض حق مؤلف
۲۹۲	فصل دوم - نقض اسرار تجاری
۲۹۳	فصل سوم - نقض علایم تجاری
۲۹۳	فصل چهارم - سایر
۲۹۳	باب پنجم - جبران خسارت
۲۹۳	باب ششم - متفرقه

۲۹۷ دفتر سوم

- قانون صدور چک مصوب ۴/۵۵/۱۶ با اصلاحات مصوب ۱۳۸۲/۶/۲ و ۱۳۷۲/۸/۱۱
- قانون استفاریه تبصره الحقی به ماده ۲ قانون اصلاح موادی از قانون صدور چک ۳۱۵
- لایحه قانونی ممنوعیت خروج بدهکاران بانک‌ها ۳۱۷
- نظریه فقهای شورای نگهبان در خصوص خسارت تأخیر تأدیه ۳۱۸
- از قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور اکیفری (مواد مرتبه با ماده ۱۸ قانون صدور چک) ۳۲۳
- آئین نامه تعیین ضوابط و مقررات مربوط به محرومیت اشخاص از افتتاح حساب جاری و چگونگی پاسخ استعلام بانک‌ها ۳۲۸
- نظریه اداره کل امور حقوقی و اسناد قوه قضائیه ۳۶۶

۳۳۱ دفتر چهارم

- آراء وحدت رویه - نظریات فقهای شورای نگهبان
- نظریات مشورتی اداره حقوقی دادگستری
- آراء دیوان عدالت اداری

۳۵۳ دفتر پنجم

- اضافات و الحالات جدید